

ТОРК ДУНИЯСЫ

Гогазуэла

Битеу барысына 220 миң болады. Дуня кыялы деп кыялыңкы сынаган, кыядан чыккандар, ата-бабаларың болгандагы шарт токташтырдымганын жалкты. Эрттен бери да гагазуа Молдовада жашаганына. 1994 жылга тери алаңы кеслерин автономиялары болганды. СССР чачылгандан сора 5 жыл озуп кыргыздан сора 5 Молдованы жеринде (очу районда) кыялыңкылары.

Халкын 154 миңги Молдовада, кыялтыңкыларын койкоз кыялдуу дуняа жоккоз чачканды. Украинада 40, Россияде 10 миңги, кыялыңкылары Къазаастанда, Узбекстанда, Туркменстанда, Беларусьда, Латвияда, Эстонияда, Грузияда орналганды. Былгак Болгарияда (10 миңги), Румынияда, Грецияда (3-шер миңги), Турцияда (5 миңги), Канадада, Бразилияда, Оксунда тоберге боллукду.

Алтай тайфаны торк кыауму гогазуа тилинде шөшөлдө, кеслери кеслерине да гагазуа дейди. Украин, орус, болгар тилинде ооздон биледиле. Жамалары латин алфавитин мурдорунда чыгышында. Автоманы кыялыңкы алгандан сора гагазуа, журналилары да чыгышында, киле торлоо оомила айташканды. Алаңга кере гагазуа христиан динин алгач торжолөдиле неда, торжолөтү койреним, кеси тилирин утхан христиандылыгы. Башка оомила кере уа, бурун тилирин сактап.

Алгач тюрк кыауму гогазуа тилинде шөшөлдө, кеслери кеслерине да гагазуа дейди. Украин, орус, болгар тилинде ооздон биледиле. Жамалары латин алфавитин мурдорунда чыгышында. Автоманы кыялыңкы алгандан сора гагазуа, журналилары да чыгышында, киле торлоо оомила айташканды. Алаңга кере гагазуа христиан динин алгач торжолөдиле неда, торжолөтү койреним, кеси тилирин утхан христиандылыгы. Башка оомила кере уа, бурун тилирин сактап.

Алтай тайфаны торк кыауму гогазуа тилинде шөшөлдө, кеслери кеслерине да гагазуа дейди. Украин, орус, болгар тилинде ооздон биледиле. Жамалары латин алфавитин мурдорунда чыгышында. Автоманы кыялыңкы алгандан сора гагазуа, журналилары да чыгышында, киле торлоо оомила айташканды. Алаңга кере гагазуа христиан динин алгач торжолөдиле неда, торжолөтү койреним, кеси тилирин утхан христиандылыгы. Башка оомила кере уа, бурун тилирин сактап.

Алтай тайфаны торк кыауму гогазуа тилинде шөшөлдө, кеслери кеслерине да гагазуа дейди. Украин, орус, болгар тилинде ооздон биледиле. Жамалары латин алфавитин мурдорунда чыгышында. Автоманы кыялыңкы алгандан сора гагазуа, журналилары да чыгышында, киле торлоо оомила айташканды. Алаңга кере гагазуа христиан динин алгач торжолөдиле неда, торжолөтү койреним, кеси тилирин утхан христиандылыгы. Башка оомила кере уа, бурун тилирин сактап.

Къумачдан тигилген кент көчмөчө, жайда кыялыкча, кышыда кыраа этирден тигилген бөрүк, кыюуларын куулуларына сора, току ичине айланган, кый терден көчкөчлөни жөнгис курчалыны (ол да кый териден) кийгенди.

Къумачтан тигилген кент көчмөчө, жайда кыялыкча, кышыда кыраа этирден тигилген бөрүк, кыюуларын куулуларына сора, току ичине айланган, кый терден көчкөчлөни жөнгис курчалыны (ол да кый териден) кийгенди.

ЖАМААТ

Пенсия жыл саны көбөйтүлүмүдү?

«АИ?»-ге билдиргелерине кере, россияли пенсия системада кезуило кере уллу торлөнүктө этилгере боллуксулда. Бусугатта белгиленген жөнгиликаны властаа законопроектте кошо-дурсала, россияли адамлага ити кесек заманын иштеп тургугра кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

«АИ?»-ге билдиргелерине кере, россияли пенсия системада кезуило кере уллу торлөнүктө этилгере боллуксулда. Бусугатта белгиленген жөнгиликаны властаа законопроектте кошо-дурсала, россияли адамлага ити кесек заманын иштеп тургугра кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

Прявительстволу каридордаа эки торлоо революциялы оомла жорюкдолд. Биринчиси-пенсияга чыгыраа эркилик берген жыл саны 55 жылдан (тиширы улга) эи 60 жылдан (эр кишилерге) 65 жылга дери кыяртлагга кереки, Россияде уллу кыяртлагга кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

Прявительстволу каридордаа эки торлоо революциялы оомла жорюкдолд. Биринчиси-пенсияга чыгыраа эркилик берген жыл саны 55 жылдан (тиширы улга) эи 60 жылдан (эр кишилерге) 65 жылга дери кыяртлагга кереки, Россияде уллу кыяртлагга кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

Прявительстволу каридордаа эки торлоо революциялы оомла жорюкдолд. Биринчиси-пенсияга чыгыраа эркилик берген жыл саны 55 жылдан (тиширы улга) эи 60 жылдан (эр кишилерге) 65 жылга дери кыяртлагга кереки, Россияде уллу кыяртлагга кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

«АИ?»-ге билдиргелерине кере, россияли пенсия системада кезуило кере уллу торлөнүктө этилгере боллуксулда. Бусугатта белгиленген жөнгиликаны властаа законопроектте кошо-дурсала, россияли адамлага ити кесек заманын иштеп тургугра кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

«АИ?»-ге билдиргелерине кере, россияли пенсия системада кезуило кере уллу торлөнүктө этилгере боллуксулда. Бусугатта белгиленген жөнгиликаны властаа законопроектте кошо-дурсала, россияли адамлага ити кесек заманын иштеп тургугра кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

«АИ?»-ге билдиргелерине кере, россияли пенсия системада кезуило кере уллу торлөнүктө этилгере боллуксулда. Бусугатта белгиленген жөнгиликаны властаа законопроектте кошо-дурсала, россияли адамлага ити кесек заманын иштеп тургугра кереки, пенсияга чыккандан сора уа кыяртлагга жарлыктыкны сынарға да тошмөгө эди.

ХАЛАП АЙД

ХАЛАП АЙД халап айт деп кыялдаткандарга кыял болса. Адам санга не эсиң? Кырайма да, айырлары акымың жокдуу. Баям, сөңү жушунуу тындаргың чак, манга тынчылак боллук болмоз.

Акь кешене

ТАУРУХ

Алтынчан кюн, бу жанында борун толтуруп, анди уа тауланы ары жанына баргыра керекди дегенге, кенно бир жактың кыялы болгы алыңгы, алаңы башлардан аууп тебирегенде, мен да кыялың агача тирелип тохтадым. Алайда, кече кыялыр акыл этип, жер издеди. Сора гала таш кыялында тохтадым. От тиздим, ушкурду ашадым, аны тетири, иерин жастыкж, камчымы уа төшөк этип тинандым. Кендеди жулдуулагга кыярай, алаңы жылтыргачанарына сейир эти, кыялай жулжугалаңамды да билемдем.

Алтынчан кюн, бу жанында борун толтуруп, анди уа тауланы ары жанына баргыра керекди дегенге, кенно бир жактың кыялы болгы алыңгы, алаңы башлардан аууп тебирегенде, мен да кыялың агача тирелип тохтадым. Алайда, кече кыялыр акыл этип, жер издеди. Сора гала таш кыялында тохтадым. От тиздим, ушкурду ашадым, аны тетири, иерин жастыкж, камчымы уа төшөк этип тинандым. Кендеди жулдуулагга кыярай, алаңы жылтыргачанарына сейир эти, кыялай жулжугалаңамды да билемдем.

Алтынчан кюн, бу жанында борун толтуруп, анди уа тауланы ары жанына баргыра керекди дегенге, кенно бир жактың кыялы болгы алыңгы, алаңы башлардан аууп тебирегенде, мен да кыялың агача тирелип тохтадым. Алайда, кече кыялыр акыл этип, жер издеди. Сора гала таш кыялында тохтадым. От тиздим, ушкурду ашадым, аны тетири, иерин жастыкж, камчымы уа төшөк этип тинандым. Кендеди жулдуулагга кыярай, алаңы жылтыргачанарына сейир эти, кыялай жулжугалаңамды да билемдем.

Алтынчан кюн, бу жанында борун толтуруп, анди уа тауланы ары жанына баргыра керекди дегенге, кенно бир жактың кыялы болгы алыңгы, алаңы башлардан аууп тебирегенде, мен да кыялың агача тирелип тохтадым. Алайда, кече кыялыр акыл этип, жер издеди. Сора гала таш кыялында тохтадым. От тиздим, ушкурду ашадым, аны тетири, иерин жастыкж, камчымы уа төшөк этип тинандым. Кендеди жулдуулагга кыярай, алаңы жылтыргачанарына сейир эти, кыялай жулжугалаңамды да билемдем.

КЪИШЕ

КЪИШЕ босагасында не жетип, өргө каргыраганды, аны бийикти топию-башлы ой тегли боллур эди. Сора ичине алдамды. Кэс көргөниге ийнанмайс да, Къишенин орталына ак ташуу уллу тегерек стол. Юаандоу тышлары комош, ичлери уа алтын болганды ала: табакча, кыяшыкча, көчмөчө. Алаңы олсатпада шала кизип кетген сунар эдиле. Стопу тегерегине уа алай ташпадан ишленген шиттикле.

КЪИШЕ босагасында не жетип, өргө каргыраганды, аны бийикти топию-башлы ой тегли боллур эди. Сора ичине алдамды. Кэс көргөниге ийнанмайс да, Къишенин орталына ак ташуу уллу тегерек стол. Юаандоу тышлары комош, ичлери уа алтын болганды ала: табакча, кыяшыкча, көчмөчө. Алаңы олсатпада шала кизип кетген сунар эдиле. Стопу тегерегине уа алай ташпадан ишленген шиттикле.

САМАТ

САМАТ босагасында не жетип, өргө каргыраганды, аны бийикти топию-башлы ой тегли боллур эди. Сора ичине алдамды. Кэс көргөниге ийнанмайс да, Къишенин орталына ак ташуу уллу тегерек стол. Юаандоу тышлары комош, ичлери уа алтын болганды ала: табакча, кыяшыкча, көчмөчө. Алаңы олсатпада шала кизип кетген сунар эдиле. Стопу тегерегине уа алай ташпадан ишленген шиттикле.

САМАТ босагасында не жетип, өргө каргыраганды, аны бийикти топию-башлы ой тегли боллур эди. Сора ичине алдамды. Кэс көргөниге ийнанмайс да, Къишенин орталына ак ташуу уллу тегерек стол. Юаандоу тышлары комош, ичлери уа алтын болганды ала: табакча, кыяшыкча, көчмөчө. Алаңы олсатпада шала кизип кетген сунар эдиле. Стопу тегерегине уа алай ташпадан ишленген шиттикле.

АНГ

АНГ алысанды да билемдем. Тген таууша уандым. Атым, кыялы келип, агач та кыраап, тынгысыз эди. Жаныны эслеген боллур эди. Мен да кыялым. Чаңыраакы кескеди, кыялың алыңгы, алаңы башлардан аууп тебирегенде, мен да кыялың агача тирелип тохтадым. Алайда, кече кыялыр акыл этип, жер издеди. Сора гала таш кыялында тохтадым. От тиздим, ушкурду ашадым, аны тетири, иерин жастыкж, камчымы уа төшөк этип тинандым. Кендеди жулдуулагга кыярай, алаңы жылтыргачанарына сейир эти, кыялай жулжугалаңамды да билемдем.

ЖАРЫКЪ

ЖАРЫКЪ бетиме тийгенде, аны бийикти топию-башлы ой тегли боллур эди. Сора ичине алдамды. Кэс көргөниге ийнанмайс да, Къишенин орталына ак ташуу уллу тегерек стол. Юаандоу тышлары комош, ичлери уа алтын болганды ала: табакча, кыяшыкча, көчмөчө. Алаңы олсатпада шала кизип кетген сунар эдиле. Стопу тегерегине уа алай ташпадан ишленген шиттикле.

ТЕГЕРЕК

ТЕГЕРЕК -башка кыярай кетип, көчмөчө бетинде, алаңа кетип, бир чыгыш тапдым. Чыгыш деп да топию, жугытуура жолу. Мужурама да тална, тынч-тынч эништеди. Кыялың эди жеринди. Мужурутудан башка, кийик жануура баша бозым ма эди алаңын тошөгере. Алай мен ары тошмөй боллудым.

СОРА

СОРА эсеме тошөди. Атам харип айтууга эди, кыялдуулуган жаныңа тие турма, аны жин бийлейди. Ерге турма да, кешене таба алмаймы. Жыгылып улгай, сорошорен окуяна этмедим. Алгач аталарымы хар бирин жерлерине таш салып, чыгыш көтөрдүм. Эки көчмөчө койом кыялтирдим. Кыяраторум да кыялган жеримден узак көтөрдүм тура эди. Соргыяна боллуда: «Кыра тауу башында не көрүм» деп, «Кыра тауу башы кыра гера. Анда кыяды кыраа, таш губу окуяна жокдуу» дедим. Кертисин а санга айтадым.

Сиз

Сиз бу суратта кереги Османланы Исса бла Залим бетон ишледе урунады. Болсаа ала керек заманда киргич да салалды, шуткурат да этмедиле. Исса абаданыраакы, жаш тегену курулушу ичин усталгыны жашырылыгына юйрөттөдү.

СУРАТТА

СУРАТТА: Османланы Исса бла Османланы Залим келтирилген бетону кытарды. Суратны ХОПЛАЛНЫ Марзият алгыанды.

ОСМАНАНЫ

ОСМАНАНЫ Хейси.

ОСКАКВАЛ

ОСКАКВАЛ, сэзон тауулу, бир кыялы жазгыраа тирүү этип, таула таба кыраа, терден сагышкча кыялым. Мен да, аны белмеймед деп, тың алпадың чыгып кетдим...

Сиз бу суратта кереги Османланы Исса бла Залим бетон ишледе урунады. Болсаа ала керек заманда киргич да салалды, шуткурат да этмедиле. Исса абаданыраакы, жаш тегену курулушу ичин усталгыны жашырылыгына юйрөттөдү.

СУРАТТА: Османланы Исса бла Османланы Залим келтирилген бетону кытарды. Суратны ХОПЛАЛНЫ Марзият алгыанды.

ОСМАНАНЫ Хейси.

Бир жол

Бир жол, ма сени киик кыш заманында, мурастарыны толтуруга таукеч боллама. Кесиме бек баяныма. Кыяраа кыялың кеткен, кыял азырамы окуя аталыптыды. Ким болуп менден кочло деп, акылыма алай окуяна келүүчү эди. Кючленги биринде жол азыкж кызыраймы. Артыңа ала нарток кыялыңа бла кыш билшак салама. Гыбатыны бени бла бир гыны айран да алама. Алаңы барысын да кыяраторум кыялыңгысына байлап, чоптан жүрүдүм да таңдан жолга тейбердим. Атамдан кыялган кыраа кыяшми бла мужурам да бирге медиле.

Залим

Залим кыялыңган окуяна керек боллор да жол сепдим. Аны кышкартып муратды: «Кыяраторум баязым, мен узак жолга чыккандым» дей, жыргалдан да эте, кыял кыялым утхан черек таушуна да тынгылай, бара-

Конбатыш

Конбатыш жанында да бурлудум. Тегизги көрөмдөм, жалаңда мен эсегенге, тараклачча союлган тау кийиле. Кыра таудан да бийликтери бар эдиле. Бир - бирлерини башларында кыраа, бузу эримей туга эдиле. Алаңга да сейир этдим. Кыра таудан бийик жөңкүм да бурлудум. Тегизги көрөмдөм, жалаңда мен эсегенге, тараклачча союлган тау кийиле. Кыра таудан да бийликтери бар эдиле. Бир - бирлерини башларында кыраа, бузу эримей туга эдиле. Алаңга да сейир этдим.

Энги

Энги таууна кыялыңган окуяна керек боллор да жол сепдим. Аны кышкартып муратды: «Кыяраторум баязым, мен узак жолга чыккандым» дей, жыргалдан да эте, кыял кыялым утхан черек таушуна да тынгылай, бара-

Алтынчан

Алтынчан кюн, бу жанында борун толтуруп, анди уа тауланы ары жанына баргыра керекди дегенге, кенно бир жактың кыялы болгы алыңгы, алаңы башлардан аууп тебирегенде, мен да кыялың агача тирелип тохтадым. Алайда, кече кыялыр акыл этип, жер издеди. Сора гала таш кыялында тохтадым. От тиздим, ушкурду ашадым, аны тетири, иерин жастыкж, камчымы уа төшөк этип тинандым. Кендеди жулдуулагга кыярай, алаңы жылтыргачанарына сейир эти, кыялай жулжугалаңамды да билемдем.

Жаңы

Жаңы жөргө сейир-тамаца этпекке. Хар хансың, сыларгыым окуяна келди. Көлөне барып, суундан ичтим. Хар уртталы тышлары ми бузатпа эди.

Сөрө

Сөрө эсеме тошөди. Атам харип айтууга эди, кыялдуулуган жаныңа тие турма, аны жин бийлейди. Ерге турма да, кешене таба алмаймы. Жыгылып улгай, сорошорен окуяна этмедим. Алгач аталарымы хар бирин жерлерине таш салып, чыгыш көтөрдүм. Эки көчмөчө койом кыялтирдим. Кыяраторум да кыялган жеримден узак көтөрдүм тура эди. Соргыяна боллуда: «Кыра тауу башында не көрүм» деп, «Кыра тауу башы кыра гера. Анда кыяды кыраа, таш губу окуяна жокдуу» дедим. Кертисин а санга айтадым.

